



АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ

ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ
ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

вул. Січових Стрільців, 73, 11 поверх, м. Київ, Україна, 04053
Тел/факс: (+38 044) 4862878, 4862841, 4862812, 4863070, 4862883
E-mail: info@auc.org.ua www.auc.org.ua

№ 5-117
від 11 лютого 2020 року

Міністерство фінансів України

Щодо Бюджетної декларації

Однією із стадій бюджетного процесу є складання та розгляд Бюджетної декларації – документу середньострокового бюджетного планування, що визначає засади бюджетної політики і показники державного бюджету на середньостроковий період та має містити положення щодо взаємовідносин державного бюджету з місцевими бюджетами (включаючи положення та показники, необхідні для складання прогнозів місцевих бюджетів), необхідних для складання проєкту Державного бюджету України і прогнозів місцевих бюджетів.

Асоціація міст України, керуючись нормами Бюджетного кодексу України та Закону України «Про асоціації органів місцевого самоврядування», надає пропозиції та рекомендації щодо врахування інтересів місцевого самоврядування при підготовці Бюджетної декларації на 2021–2023 роки та у подальшому Державного бюджету України на 2021 рік.

Ефективне функціонування системи управління державними фінансами визначається ступенем узгодженості роботи її взаємопов'язаних ланок, а саме: технологіями комунікації управлінських інститутів між собою та з організаціями громадянського суспільства, якістю оперативних міжвідомчих комунікацій, забезпеченням відкритого суспільного діалогу; оптимальним розподілом дохідних і видаткових повноважень між державним та місцевими бюджетами; чітким розподілом повноважень між органами державної влади та місцевого самоврядування відповідно до принципу субсидіарності, фінансового та інфраструктурного потенціалу; зміцненням фінансової спроможності органів місцевого самоврядування за рахунок закріплення за місцевими бюджетами стабільних джерел доходів та подальшої активізації наявного ресурсного потенціалу; зведенням до мінімуму горизонтальної та вертикальної фіскальної незбалансованості бюджетної системи; наявністю умов для розширення доступу місцевих органів влади до ринку внутрішніх та зовнішніх запозичень та підвищення ефективності фінансово-кредитних операцій тощо.

Асоціація міст України звертає увагу на те, що бюджетна політика щодо місцевих бюджетів та міжбюджетних відносин має включати спрямованість на формування фінансовоспроможних органів місцевого самоврядування, оскільки наявність достатніх коштів у місцевих бюджетах дає змогу оперативно та якісно вирішувати завдання соціально-економічного характеру на рівні територіальної громади, забезпечувати сприятливе життєве середовище для всебічного розвитку людини, її самореалізації, надання населенню високоякісних доступних суспільних послуг.

Задля зміцнення фінансової спроможності місцевого самоврядування та вирішення актуальних проблемних питань місцевих фінансів **просимо включити до Бюджетної декларації на 2021–2023 роки наступні положення:**

1) подальше впровадження середньострокового бюджетного планування на місцевому рівні для забезпечення підвищення передбачуваності і послідовності бюджетної політики, що передбачає схвалення прогнозів місцевих бюджетів на наступні за плановим два бюджетні періоди; впровадження та модернізація програмного забезпечення для здійснення середньострокового бюджетного планування, що буде обов'язковим для використання всіма головними розпорядниками бюджетних коштів; посилення інституційної спроможності органів місцевого самоврядування з питань середньострокового бюджетного планування, аналізу бюджетної та податкової політики і оцінки результативності бюджетних програм;

2) досягнення оптимального розподілу фіскальних повноважень між державним та місцевими бюджетами націленого на спрямування діяльності інституту місцевого самоврядування на досягнення Цілей сталого розвитку 2016–2030 роки, Стратегії сталого розвитку «Україна-2020» (збільшення частки місцевих бюджетів у зведеному бюджеті до 65 відсотків), Стратегії реформування системи управління державними фінансами (зменшення частки трансфертів у доходах місцевих бюджетів до 35 відсотків), розвитку організаційних, правових та фінансових передумов для зміцнення місцевого самоврядування відповідно до положень Європейської хартії місцевого самоврядування;

3) встановлення чіткого розподілу видаткових повноважень між органами державної влади та місцевого самоврядування відповідно до принципу субсидіарності, фінансового та інфраструктурного потенціалу;

4) зміцнення фінансової спроможності органів місцевого самоврядування шляхом забезпечення збереження існуючих стабільних дохідних джерел наповнення місцевих бюджетів та недопущення їх вилучення (зокрема, продовження зарахування на постійній основі частини (13,44 відсотка) акцизного податку з виробленого в Україні та ввезеного на митну територію України пального до бюджетів місцевого самоврядування) та подальшої активізації наявного ресурсного потенціалу;

5) перегляд механізму фінансового вирівнювання за результатами завершення адміністративно-територіальної реформи, зокрема шляхом зменшення реверсної дотації до 20% з метою подальшого стимулювання місцевого економічного розвитку та збільшення базової дотації до 100% для усунення невідповідності витратних зобов'язань та фіскальних повноважень відповідних рівнів управління;

6) надання органам місцевого самоврядування повноважень з формування та ведення муніципальних фіскальних реєстрів для забезпечення належного адміністрування місцевих податків та зборів і усунення та подальшого запобігання значних втрат місцеві бюджети зазнають від несплати податку на нерухоме житлове та нежитлове майно, плати за землю через відсутність повної бази об'єктів оподаткування в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно;

7) передбачення права користування органами місцевого самоврядування податковою базою Державної податкової служби України (АС «Податковий блок»), адже відсутність у органів місцевого самоврядування інформації про суми нарахованих, сплачених, надмірно сплачених податків і зборів до місцевих бюджетів на відповідних територіях; суми податкового боргу та суми списаного податкового боргу, розстрочені і відстрочені суми податкового боргу і грошових зобов'язань платників податків; суми наданих податкових пільг у розрізі платників податків

призводить до недонадходження податків та зборів до місцевих бюджетів, накопичення податкового боргу;

8) розширення дохідної частини місцевих бюджетів, зокрема шляхом збільшення нормативу зарахування до місцевих бюджетів податку на доходи фізичних осіб та закріплення за місцевими бюджетами податку на доходи фізичних осіб від оподаткування пасивних доходів відповідно до часток зарахування податку на доходи фізичних осіб, що обумовлено недостатністю коштів місцевих бюджетів для виконання всіх переданих у 2016–2018 роках державною повноважень, зокрема, з проведення державної реєстрації, з державного архітектурно-будівельного контролю, з надання адміністративних послуг, із забезпечення пільгового перевезення, утримання закладів освіти та охорони здоров'я, виплати заробітної плати непедагогічним працівникам, утримання професійно-технічних училищ;

9) перегляд та затвердження оновлених соціальних стандартів і нормативів надання гарантованих державою послуг в описовому та вартісному вигляді за кожним з делегованих повноважень, оскільки, як свідчить досвід попередніх років, передбачені обсяги освітньої та медичної субвенцій не забезпечують потребу в коштах на визначені цілі;

10) передбачення у державному бюджеті додаткової дотації на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я;

11) застосування формульованого підходу при розподілі субвенцій та дотацій з державного бюджету між місцевими бюджетами для забезпечення прозорого та справедливого їх розподілу;

12) компенсування втрат органів місцевого самоврядування, що виникли внаслідок рішень органів державної влади, та недопущення передачі на рівень місцевих бюджетів фінансового забезпечення видаткових повноважень без відповідного компенсаційного ресурсу;

13) удосконалення механізму індексації нормативної грошової оцінки землі та встановлення коефіцієнту індексації на рівні реального індексу інфляції для усунення та подальшого уникнення втрат місцевих бюджетів;

14) встановлення починаючи з 2021 року прямих міжбюджетних взаємовідносин між державним бюджетом та бюджетами територіальних громад, утвореними за результатами адміністративно-територіальної реформи, з метою посилення фінансової самодостатності місцевого самоврядування для забезпечення покращення якості надання суспільних послуг та підвищення рівня добробуту громадян;

15) скасування пільг зі сплати місцевих податків і зборів, встановлених державою (зокрема, припинення застосування пільгової ставки плати за землю за земельні ділянки, надані гірничодобувним підприємствам для видобування корисних копалин та розробки родовищ корисних копалин; обмеження кола платників єдиного податку, що можуть застосовувати податкову пільгу зі сплати земельного податку) та подальша передача повноважень щодо встановлення таких пільг виключно органам місцевого самоврядування;

16) створення сприятливих умов для розширення доступу місцевих органів влади до ринку внутрішніх та зовнішніх запозичень та підвищення ефективності фінансово-кредитних операцій (зокрема, з метою збільшення частки органів місцевого самоврядування, що утримують місцевий борг на оптимальному рівні, відсотків);

17) посилення спроможності органів місцевого самоврядування у сфері управління боргом, питань оцінки кредитоспроможності територіальних громад, процедур надання та моніторингу місцевих гарантій;

18) збереження та недопущення звуження свободи дій органів місцевого самоврядування самостійно розпоряджатися їх власними доходами в межах власної відповідальності;

19) посилення контролю контролюючими органами щодо правильності нарахування, повноти, своєчасності та сплати податків і зборів (зокрема, зарахування до відповідного рівня місцевого бюджету податку на доходи фізичних осіб за фактичним місцем знаходженням та здійснення діяльності кожного з підрозділів податкового агента незалежно від організації його структури, а також посилення уваги щодо адміністрування місцевих податків і зборів);

20) дотримання принципу стабільності податкового законодавства та недопущення внесення змін до податкового та бюджетного законодавства, які суттєво змінюють механізми оподаткування чи зарахування податків, особливо наприкінці року, адже постійна нестабільність негативно позначається на збалансованості місцевих бюджетів, а отже як наслідок і на реалізації видаткових повноважень органів місцевого самоврядування.

Асоціація міст України відзначає, що запропоновані пропозиції щодо удосконалення місцевих фінансів в цілому спрямовані на підвищення ефективності системи управління державними фінансами і за умови дотримання при реформуванні системи концептуальних засад фіскальної децентралізації фінансові ресурси місцевого самоврядування будуть як більш якісно акумулюватися, так і ефективніше використовуватися. Отже, зважаючи на важливість зміцнення фінансової спроможності органів місцевого самоврядування, Асоціація міст України наполягає на врахуванні зазначених пропозицій у Бюджетній декларації на 2021–2023 роки.

**Виконавчий директор
Асоціації міст України**



О.В. Слобожан